

20 אפריל 2020

כ"ו ניסן, תש"ף

לכבוד

עו"ד דינה זילבר

הממונה על יישום המלצות הצוות למיגור הדרת נשים במרחב הציבורי במשרד המשפטים

שלום רב,

הנדון: הפרדה בין ילדים לילדות בפעילות דיגיטלית של משרד המדע והטכנולוגיה

1. אנו פונות אליכם בעקבות ניסיונה של אם שפנתה לשדולת הנשים בישראל לרשום את ילדיה לפעילות בנושא לימוד בניית מצגות באופן מקוון של משרד המדע והטכנולוגיה. לאחר שרשמה את שני ילדיה לפעילות, התברר לה, על ידי נציג שחזר אליה לטלפון, כי הפעילות מיועדת לבנים בלבד.
2. בירור קצר העלה כי מפעילי הסדנאות המקוונות הם "מרכז דיגיטלי בני ברק", אולם הפעילויות מוגדרות כפעילות משרד המדע והטכנולוגיה.
3. ככלל, כפיית הפרדה מגדרית בקבלת שירות ציבורי היא פעולה אסורה, המנוגדת לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, עומדת בניגוד גמור לעיקרון השוויון, וכן מהווה הפרה של חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000 שאוסר על הפליה מחמת מין בהספקת מוצר או שירות. סעיף 3(א) לחוק קובע כי:
"מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי או בהפעלת מקום ציבורי, לא יפלה בהספקת המוצר או השירות הציבורי, במתן הכניסה למקום הציבורי או במתן שירות במקום הציבורי, מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, גיל, מעמד אישי, הורות או לבישת מדי כוחות הביטחון וההצלה או ענידת סמליהם". (ההדגשה הוספה).
4. גם בפסיקת בית המשפט העליון נקבע כי יצירת הסדרי הפרדה כפויים בין המינים בהספקת מוצר או שירות, היא אפליה אסורה (בג"ץ 746/07 **נעמי רגן נ' משרד התחבורה**).
5. בנוסף, המלצות הצוות המשרדי לבחינת תופעת הדרת הנשים במרחב הציבורי מיום 7 במרץ 2013 אשר קיבלו תוקף של החלטת ממשלה ביום 30 במרץ 2014 (החלטה מס' 1526) קובעות כי אין **ליצר או לאפשר** הסדרי הפרדה בין גברים לנשים במקרים דומים למקרה דנן. המלצות הצוות קובעות במפורש כי:
"על כל אחת מהרשויות הציבוריות הנוגעות בדבר לפעול באופן מהיר, יעיל ונחרץ להפסקתם של ביטויי ההפרדה והאבחנה בתחום אחריותה או השפעתה. יצוין כי חובה זו חלה בעוצמה זהה על הרשות הציבורית בכובעה הרגולטורי, כאשר ההפרדה היא תוצאה של פעולתם של גופים פרטיים הפועלים מכוח זכיון או רשיון מאת המדינה או רשות ציבורית אחרת אשר הרשות אחראית להענקתם. במצב דברים זה על הרשות הציבורית להפעיל את מלוא האמצעים החוקיים העומדים לרשותה כגורם מפקח ומאסדר כדי להביא להפסקתה של כל צורת הפרדה והבחנה המהוות, כאמור, הפליה".
6. בנוסף, בשנה שעברה, בסיכום דיון שפרסם היועץ המשפטי לממשלה בנוגע להפרדה מגדרית באירועי תרבות ברשויות מקומיות, הותוו קווים מנחים לבחינת אירועים כאלה, וניתן משקל מיוחד לקושי בהפרדה באירועים המיועדים לקהל צעיר. במסגרת זו התייחס היועץ המשפטי להיבטים שונים של האירוע וקבע, בין היתר, כי יש לשים לב ש: "האירוע

אינו מיועד ככלל לקהל של ילדים או משפחות (כמו פעילות או הפנינג בחגים ובחופשות), אלא מיועד באופיו לקהל בוגר" עוד התייחס היועמ"ש להיבט התשלום וההרשמה מראש כדלקמן: "האם מדובר באירוע ללא תשלום הפתוח לקהל הרחב, או באירוע שהשתתפות בו מותנית בהרשמה מראש או בקניית כרטיסים? אם מדובר בהרשמה או בתשלום, הרי שמוכן כי גוברת ההבנה לגבי ייחוד האירוע לקהל המעוניין במתכונת זו." (סיכום דיון אצל היועמ"ש, ד"ר אביחי מנדלבלט, מיום 22.8.19).

7. הפעילות המוצעת נוגדת את שני הפרמטרים אליהם התייחס היועץ המשפטי לממשלה בחוות דעתו – הוא מיועד לקהל צעיר (ילדים בגילי 5-12) ואינו כרוך בתשלום מראש. ההרשמה היא רק לצורך טיב המידע שיועבר לפונה, אך ברור מאתר המשרד כי הפעילות מיועדת לכל הילדים, לכל גיל, מכל רקע תרבותי. כאן ניתן לראות את ההפניה להרשמה מהאתר, הרשמה שאינה מותנית בדבר. יצוין שהפעילויות הדיגיטליות שמציע המשרד בימי משבר הקורונה כשם כן הם – והן מועברות ללא שהייה פיזית בחדר אחד. כך שמעבר להפרדה מגדרית אסורה בפעילות לילדים ולילדות ככלל, תמוהה במיוחד הפרדה מגדרית בפעילות מקוונת.

8. מכל האמור לעיל עולה, כי קיום סדנאות דיגיטליות של משרד ממשלתי בהפרדה מגדרית מהווה אפליה אסורה.

9. עוד יצוין כי הניסיון הישראלי והעולמי מעלה כי יצירת שעות או מסגרות נפרדות – יותר משהיא נותנת מענה לצורך של האוכלוסייה – היא יוצרת צורך זה, מקבעת אותו ואף תורמת להקצנתו והרחבתו. למיטב ידיעתנו, ילדים וילדות, גם דתיים וחרדים, היו מסוגלים לבלות בפעילות פנאי משותפת במשך כמעט שבעה עשורים מאז קום המדינה.

10. הפיכת אירועי תרבות בחסות משרדי ממשלה לכאלה המתנהלים בהפרדה בין המינים לא רק שהיא מפלה כשלעצמה ואינה מוצדקת, אלא היא גם תורמת להתרחבות ולנירמול של מרחבים נפרדים בתחומי חיים רבים והולכים בישראל.

11. נעיר בשולי הדברים כי להסדרי הפרדה במקרה זה יש תוצאות והשלכות על היבטים נוספים של החיים. כך, למשל, הורים שרוצים לעבוד בזמן שילדיהם לומדים בסדנא המקוונת של המשרד לא יוכלו לעשות כן, כיוון שילד ואחותו לא יוכלו לשבת יחד מול המחשב. במקום להקל על ההורים את שגרת המשבר נגרמת להם אי נוחות, מתח משפחתי מיותר וחוסר שוויון בין אח לאחותו בתוך אותה משפחה.

12. אשר על כן, אנחנו פונות אליך כדי שיצאו הנחיות ברורות, בכתב, שבכל פעילות דיגיטלית בימים אלו יוכלו להירשם ילדים וילדות, ללא הגבלה.

לתשובתכם בהקדם, נודה.

בברכה,

אלינור דוידוב
מנהלת תחום הדרת נשים

מיכל גרא מרגליות, עו"ד
מנכ"לית שדולת הנשים בישראל

העתקים:

אוח מדז'יבוז', מנכ"לית הרשות לקידום מעמד האישה
אופיר אקוניס, שר המדע, הטכנולוגיה והחלל
רן בר, מנכ"ל משרד המדע והטכנולוגיה
הדס פרבר אלמוגי, יועמ"ש למשרד המדע והטכנולוגיה